

ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ ๒๓๑๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง หารือเกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาเทศบาล

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม

อ้างถึง ๑.หนังสือจังหวัดนครพนม ที่ นพ ๐๐๒๓.๔/๗๔๘๔ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖

๒.หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๒๖๑ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๓๐๑/๑๖๐๕๒

ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๖

๒. สำเนาหนังสือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ พศ ๐๐๐๖/๐๘๗๑๒

ลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

๓. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณา ร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑

ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๗ วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

ตามที่จังหวัดนครพนมได้ขอหารือเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายในเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาเทศบาล กรณีที่นายวิจักษ์ วงศ์คำจันทร์ ได้มีหนังสือร้องเรียนขอให้ตรวจสอบและวินิจฉัยเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองญาติของนายวิระพงษ์ เราป้อมวาปี สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม เนื่องจากบุคคลดังกล่าวได้บวชเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่นางอุบล เพ็งวัน อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอแจ้งผลการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้พิจารณาข้อเท็จจริงประกอบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วมีความเห็นดังนี้

(๑) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ได้กำหนดให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยมาตรา ๑๙ (๔) ได้กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง และเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๙ (๔) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุดตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒

(๒) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๔๕ กำหนดว่า บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กล่าวคือ (๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๓๔ (๑) (๒) หรือ (๔)

/มาตรา ๓๔ ...

มาตรา ๓๔ ได้กำหนดให้บุคคลที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง กล่าวคือ (๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ซึ่งคำว่า “ภิกษุ” นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชายที่บวชเป็นพระในพระพุทธศาสนา และมาตรา ๑๕ ตรี วรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นไว้เพื่อใช้เกี่ยวกับการจัดการกิจการของคณะสงฆ์ ได้กำหนดให้มหาเถรสมาคมมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ (๑) ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยดีงาม (๒) ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร และวรรคสองของมาตรา ๑๕ กำหนดว่า เพื่อการนี้ ให้มหาเถรสมาคมมีอำนาจตรากฎมหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับ วางระเบียบออกคำสั่ง มีมติหรือออกประกาศ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัยใช้บังคับได้ และจะมอบให้พระภิกษุรูปใดหรือคณะกรรมกรหรือคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๙ เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่งก็ได้ และมาตรา ๒๓ กำหนดว่า การแต่งตั้ง ถอดถอนพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุอันเกี่ยวกับตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งอื่นๆ และไวยาวัจกรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม โดยมหาเถรสมาคมได้ออกกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๓๖ ซึ่งในข้อ ๔ ของกฎมหาเถรสมาคมนี้ ให้ความหมายของคำว่า “พระอุปัชฌาย์” หมายความว่า พระภิกษุผู้ได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่ประธานและรับผิดชอบในการให้บรรพชาอุปสมบทตามบทบัญญัติแห่งกฎมหาเถรสมาคมนี้ และข้อ ๓๘ ได้กำหนดว่า พระภิกษุรูปใดไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ หรือถูกถอดถอนจากความเป็นพระอุปัชฌาย์ตามกฎมหาเถรสมาคมนี้ บังอาจให้บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรต้องระหวางโทษตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และข้อ ๓๙ กำหนดว่า บุคคลผู้ได้รับบรรพชาอุปสมบทตามความในข้อ ๓๗ และข้อ ๓๘ ให้ถือว่าบรรพชาอุปสมบทโดยมิชอบ ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์อันพระภิกษุสามเณรจะพึงได้

ศาลฎีกาได้ให้ความเห็นตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๙๙-๓๗๓๙/๒๕๔๑ เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๘ สรุปได้ว่า จำเลยที่ ๑ ถึง ๗๙ ไม่ใช่สามเณรและภิกษุในศาสนาพุทธ ได้บังอาจแต่งกายใช้เครื่องนุ่งห่มและเครื่องหมายแสดงว่าเป็นสามเณรและภิกษุในศาสนาพุทธ อาทิ การใช้บาตรออกบิณฑบาตเป็นกิจวัตรเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าเป็นสามเณรและภิกษุในศาสนาพุทธ และจำเลยที่ ๘๐ ได้ช่วยเหลือให้ความสะดวกโดยเป็นผู้ทำพิธีบวชให้แก่จำเลยที่ ๑๗ ถึง ๓๑, ๔๒ ถึง ๔๔, ๕๔ ถึง ๕๖, ๕๙, ๖๑, ๖๒, ๖๘ ถึง ๗๑, ๗๕ ถึง ๗๙ และเป็นผู้อนุญาตแต่งกายกับอธิบดีบริหารให้จำเลยดังกล่าวสวมใส่และใช้บาตรออกบิณฑบาตโดยมิชอบ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าเป็นภิกษุหรือสามเณรในศาสนาพุทธ ซึ่งตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๒๓ ที่ใช้บังคับขณะเกิดเหตุบัญญัติว่า การแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุอันเกี่ยวกับตำแหน่งปกครองสงฆ์ ตำแหน่งอื่นๆ และไวยาวัจกรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม และกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ข้อ ๔ บัญญัติว่า ในกฎมหาเถรสมาคมนี้ “พระอุปัชฌาย์” หมายความว่า พระภิกษุผู้ได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่เป็นประธานและรับผิดชอบในการให้บรรพชาอุปสมบท ตามบทบัญญัติแห่งกฎมหาเถรสมาคมนี้ ข้อ ๑๒ บัญญัติว่า “พระอุปัชฌาย์มีหน้าที่ให้บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรได้เฉพาะตนและเฉพาะภายในเขตตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๔ แห่งกฎมหาเถรสมาคมนี้” เมื่อจำเลยที่ ๘๐ ไม่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์ ตามกฎมหาเถรสมาคม ฉบับดังกล่าวการบวชของจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ที่ ๖ ถึงที่ ๙ ที่ ๑๑ ที่ ๑๓ ถึงที่ ๑๘ ที่ ๒๐ ที่ ๒๔ ถึงที่ ๒๗ ที่ ๒๙ ที่ ๓๑ ที่ ๔๕ ที่ ๔๗ ถึงที่ ๕๒ ที่ ๕๔ ที่ ๕๕ ที่ ๖๔ ถึงที่ ๖๖ ที่ ๖๘ ที่ ๗๐ ถึงที่ ๗๔ ที่ ๗๗ ที่ ๗๙

/จึง ...

จึงเป็นการบวชที่ไม่ชอบตามกฎหมายเถรสมาคมและพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จำเลยดังกล่าว จึงไม่มีสิทธิแต่งกายหรือใช้เครื่องหมายที่แสดงว่าเป็นภิกษุสามเณรในพระพุทธศาสนามีความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๘

ดังนั้น เมื่อนายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี ได้บวชเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่นางอุบล เพ็งวัน โดยมีได้รับการบรรพชาอุปสมบทโดยพระอุปัชฌาย์ จึงเป็นการบรรพชาอุปสมบทโดยมิชอบไม่มีสิทธิได้รับ ประโยชน์อันพระภิกษุ สามเณรจะพึงได้ ถือได้ว่านายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี มิได้เป็นภิกษุหรือสามเณรตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๓๔ ยังได้กำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคล ที่มีให้ใช้สิทธิเลือกตั้งไว้อีกประการหนึ่งคือ ต้องไม่เป็นนักบวช ซึ่งคำว่า “นักบวช” นี้ พจนานุกรมฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้ถือบวช อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เคยให้ความเห็นแก่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๒๔๘ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ กรณีที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งขอทราบ ว่า “ชี” ในศาสนาพุทธเป็นนักบวชตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๖ (๒) หรือไม่ โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เคยตอบข้อหารือของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ สร ๐๖๐๑/๔๕๐ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๒๒ ว่าคำว่า “ชี” หมายถึงหญิงที่นุ่งหม้อขาว โทนผิว โทนผม และถือศีล มีความหมายรวมอยู่ในคำว่า “นักบวช” ตามมาตรา ๙๓ (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ ได้ถูก ยกเลิกไปแล้ว แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน ได้มีการใช้ถ้อยคำเช่นเดียวกันตลอดมาว่า “เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช” และรัฐธรรมนูญทุกฉบับรวมทั้งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็ไม่มีคำอธิบายไว้ ฉะนั้น คำว่า “นักบวช” จึงยังคงเป็นถ้อยคำที่จะต้องทำความเข้าใจความหมายทั่วไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นไว้ ประกอบกับในความหมายทั่วไปนั้น เมื่อพิจารณาจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานทุกฉบับจนถึงปัจจุบัน ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือกำหนดเป็นอย่างอื่นแต่อย่างใด ฉะนั้น คำว่า “ชี” ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจึงมีความหมายรวมอยู่ในคำว่า “นักบวช” ด้วย ดังนั้น หากนายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี มีพฤติการณ์ไปในทางที่จะถือว่าเป็นนักบวชด้วย ก็อาจเป็นผู้มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไข เพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังกล่าว ทั้งนี้ จะต้องตรวจสอบให้ได้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจน เช่น การแสดงเจตนา ของบุคคลดังกล่าวว่าได้แสดงเจตนาที่จะบวชเป็นภิกษุหรือสามเณรหรือไม่ และได้กระทำการหรือประพฤติปฏิบัติตน ในลักษณะที่เป็นผู้ถือบวชอันจะถือว่าเป็นนักบวชหรือไม่ เป็นต้นว่า การแต่งกาย การถือศีล ดังเช่นที่สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความเป็นนักบวชของ “ชี” ไว้ ดังกล่าว

๒. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นการพิจารณาในปัญหา ข้อกฎหมายเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่มีให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้ จึงได้หารือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้พิจารณาความเห็นดังกล่าวอีกชั้นหนึ่ง รวมทั้งยังเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงได้หารือ

/สำนักงาน ...

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติให้พิจารณาในประเด็นเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายในการบรรพชาอุปสมบทของนายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย ปรากฏผลดังนี้

(๒.๑) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งผลการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๑๕/๒๕๔๙ (๒๙) เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ กรณีผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งและประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้วแต่กรณี ดังนั้น เรื่องที่หารือมานั้นสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่อาจก้าวล่วงให้ความเห็นประกอบได้

(๒.๒) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้แจ้งผลการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวว่า นายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี ได้รับการบรรพชาโดยผู้ที่มีได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอุปัชฌาย์ ไม่ใช่พระอุปัชฌาย์ ตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๖) เป็นการบรรพชาไม่ชอบ ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์อันพระภิกษุสามเณรจะพึงได้รับ ถือได้ว่านายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี มิได้เป็นพระภิกษุสามเณรตามกฎหมายเถรสมาคม เห็นพ้องด้วยความเห็นของจังหวัดนครพนม และเป็นไปตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๖๙๙/๒๕๔๑

๓. ต่อมากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เสนอให้คณะกรรมการพิจารณา ร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยพิจารณาอีกชั้นหนึ่ง และคณะกรรมการพิจารณา ร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยได้ทำการพิจารณาโดยมีผู้แทนของเทศบาลตำบลหนองญาติร่วมชี้แจงด้วย แล้วเห็นว่าตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๙ (๔) ประกอบมาตรา ๑๕ วรรคสอง กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลดังกล่าวเป็นภิกษุสามเณร นักพรต หรือนักบวช เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ เนื่องจากบุคคลดังกล่าวไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ ประกอบกับความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๕๔๔/๒๕๕๖ ได้ให้ความเห็นว่า เจตนารมณ์ของมาตรา ๑๐๐ (๑) ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดห้ามมิให้ภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อมิให้บุคคลที่ปล่อยวางวิถีชีวิตของคณาธรรมดาเพื่อเข้าสู่วิถีชีวิตทางศาสนาอย่างเคร่งครัดแตกต่างจากบุคคลทั่วไปมาเกี่ยวข้องในเรื่องในทางการเมือง เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า นายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี บวชเป็นสามเณรเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่นางอุบล เพ็งวัน ซึ่งเป็นการบวชหน้าไฟเพื่อทดแทนบุญคุณและอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้วายชนม์ เป็นการบวชตามประเพณีอันดีงามของสังคม และปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามคำชี้แจงของผู้แทนเทศบาลตำบลหนองญาติว่า นายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี บวชเป็นสามเณรเพียงสามชั่วโมงแล้วลาสิกขา เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวแล้วจะเห็นว่านายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี ประสงค์จะบวชหน้าไฟเพื่อทดแทนบุญคุณและอุทิศส่วนกุศลให้แก่ นางอุบล เพ็งวัน เป็นการชั่วคราวเพียงสามชั่วโมงโดยไม่ได้มีเจตนาลาสิกขาปล่อยวางวิถีชีวิตของคณาธรรมดาเพื่อเข้าสู่วิถีชีวิตทางศาสนาอย่างแท้จริง อีกทั้งไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาเทศบาลและไม่ปรากฏว่าเกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ประกอบกับนายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี มิได้รับการบรรพชาอุปสมบทเป็นสามเณรโดยพระอุปัชฌาย์ จึงไม่เป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ (๓) ประกอบมาตรา ๓๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖

/กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ...

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอให้จังหวัดนครพนมนำความเห็นดังกล่าวไปใช้ประกอบการพิจารณาต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมดี คชายังยืน)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

ส่วนวินิจฉัยและกำกับดูแล

โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๔

โทรสาร ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖

ส่วนวินิจฉัยและกำกับดูแล
เลขรับ 254/56
๒๒ ต.ค. ๒๕๕๖

ด่วนที่สุด

ที่ สด ๐๓๐๑/๑๖๐๕๕

ส.ก.
๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๖๘๕๖๐
เลขที่
เลือกตั้งท้องถิ่น
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
เลขรับ 2846
วันที่ ๒๒ ต.ค. ๒๕๕๖
เวลา.....น.

เรื่อง ทารือเกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาเทศบาล

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๗๓๘๐ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ สด ๐๖๐๑/ว ๑๒๗๓

ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

ตามที่ทารือกรณีสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองญาติ ได้บวชเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับ โดยการบวชดังกล่าวมิชอบ ตามข้อ ๓๙ แห่งกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๖) โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีความเห็นว่า การบวชของสมาชิกสภาตำบลหนองญาติ เป็นการบวชโดยมิชอบจึงไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์อันพระภิกษุ สามเณร จะพึงได้และหากการบวชของสมาชิกสภาเทศบาลหนองญาตินั้นมีพฤติการณ์ไปในทางที่จะถือเป็นนักบวชด้วยก็อาจเป็นผู้มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือที่อ้างถึงนั้น

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งขอเรียนว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๑๕/๒๕๕๔ (๒๙) เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ กรณีผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้งภายหลังที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้วแต่กรณี รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ดังนั้น เรื่องที่ทารือมานั้นสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่อาจก้าวล่วงให้ความเห็นประกอบได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ สุริยมงคล)

รองเลขาธิการฯ ปฏิบัติหน้าที่แทน
เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักบริหารการเลือกตั้ง
ฝ่ายอำนวยการการเลือกตั้ง
โทร ๐-๒๑๔๑ ๘๒๕๕
โทรสาร ๐-๒ ๑๔๓ ๘๕๕๘

พจนานุกรมวิจิตรและคำกับมูล
เลขรับ... ๔๙๙/๕๖
วันที่... ๑๕ พ.ย. ๒๕๕๖
เวลา...
ที่ พศ ๐๐๐๖/ ๐๘๓๑๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
๑๕๐๐๙
15 พ.ย. 2556

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๗๐

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอร้องเกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาเทศบาล
เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น
เลขรับ... ๓๑๕
วันที่... ๑๕ พ.ย. ๒๕๕๖
เวลา... น.

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๑๗๓๘๑ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาเอกสาร จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ขอร้อง
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรณี นายวิจิตร วงศ์คำจันทร์ ราษฎรจังหวัดนครพนม ร้องเรียนต่อ
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนมว่า เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ นายวีระพงษ์ เรাপ้อมวารี สมาชิกสภาเทศบาล
ตำบลหนองญาติ เข้ารับการบรรพชาเป็นสามเณร เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่นางอุบล เพ็งวัน เป็นการฝ่าฝืน
มาตรา ๑๙ (๔) และมาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๒)
พ.ศ. ๒๕๕๒ และมาตรา ๔๕ (๓) และมาตรา ๓๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ
ผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่จังหวัดนครพนมพิจารณาตามรายงาน
ข้อเท็จจริงจากอำเภอเมืองนครพนมว่านายวีระพงษ์ เรाप้อมวารี ได้เข้ารับการบรรพชาจากผู้มีได้รับแต่งตั้ง
เป็นพระอุปชฌาย์ตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในมาตรา ๑๕ ตรี
แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ย่อมไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ที่พระภิกษุ สามเณร
พึงได้รับและไม่มีสิทธิแต่งกายหรือใช้เครื่องหมายที่แสดงว่าเป็นพระภิกษุสามเณรในพระพุทธศาสนา จึงไม่เป็น
บุคคลต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ (๓) และมาตรา ๓๔ (๒) จึงขอร้องว่าความเห็นของจังหวัดถูกต้องหรือไม่
ความละเอียดปรากฏแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติพิจารณาแล้วขอเรียนว่า นายวีระพงษ์ เรाप้อมวารี
ได้รับการบรรพชาโดยผู้ที่มีได้รับแต่งตั้งให้เป็นพระอุปชฌาย์ ไม่ใช่พระอุปชฌาย์ตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๗
(พ.ศ. ๒๕๓๖) เป็นการบรรพชาไม่ชอบ ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์อันพระภิกษุสามเณรจะพึงได้รับ ถือได้ว่า
นายวีระพงษ์ เรाप้อมวารี มิได้เป็นพระภิกษุสามเณรตามกฎหมายเถรสมาคม เห็นพ้องกับความเห็นดังกล่าวและ
เป็นไปตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๖๙๙/๒๕๔๑ รายละเอียดปรากฏตามสำเนาเอกสารดั่งแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

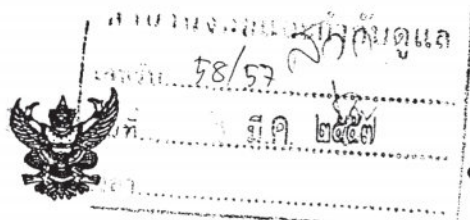
ขอแสดงความนับถือ

(นายณพรัตน์ เบญจวัฒน์นันท์)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

โทร./โทรสาร ๐ ๒๔๔๑ ๔๕๔๗

บันทึกข้อความ

สำนักงานกฎหมายและระบอบการปกครอง
เลขรับ 452
วันที่ - 6 ส.ค. 2557
เวลา

ส่วนราชการ ส่วนร่างกฎหมาย สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย โทร. ๐-๒๒๒๒-๒๘๔๔ (๕๐๕๐๑)

ที่ มท ๐๒๐๘.๕/๖๑๑

วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาให้ความเห็นข้อหารือ

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 12385
วันที่ - 6 ส.ค. 2557

ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๒๑๑๖๑ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้เสนอข้อหารือเกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความเห็น ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ คณะที่ ๑ ได้ประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นข้อหารือดังกล่าวแล้ว โดยมีมติให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นรับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป รายละเอียดปรากฏตามรายงานการประชุม คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ คณะที่ ๑ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ที่ส่งมาด้วยพร้อมนี้ หรือสามารถสืบค้นได้ที่เว็บไซต์ของสำนักกฎหมาย สป. www.law.moi.go.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นางสาวชัชฎาภรณ์ กอผจญ)

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของ มท.

รายงานการประชุม
คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑
ครั้งที่ ๑๖/๒๕๕๗
วันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
ณ ห้องประชุมกลุ่มงานพัสดุและจัดซื้อ อาคาร ๑ ชั้น ๑
กองคลัง กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ผู้มาประชุม

๑. นายแก่นเพชร	ช่วงรังษี	ประธาน
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ด้านบริหาร		
๒. นายอัครเดช	เจิมศิริ	กรรมการ
รองผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านกฎหมาย สป.		
๓. นายชำนาญ	พจนา	กรรมการ
๔. นายสวัสดิ์	ส่งสัมพันธ์	กรรมการ
๕. นายจินต์	วิภาตะกลัศ	กรรมการ
๖. ศ.(พิเศษ) กมลชัย	รัตนสกาวงศ์	กรรมการ
๗. ศ.(พิเศษ) ยุวัฒน์	วุฒิเมธี	กรรมการ
๘. นายสุพล	ยุติธาดา	กรรมการ
๙. นายชูเกียรติ	รัตนชัยชาญ	กรรมการ
๑๐. นายเอกศักดิ์	ตริภุณาสวัสดิ์	กรรมการ
๑๑. นายชำนาญวิทย์	เตรัตน์	กรรมการ
ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สป.		
๑๒. นายคณิต	คงช่วย	กรรมการและเลขานุการ
นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย สป.		
๑๓. นางสาวชัชฎาภรณ์	กอมพญ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นิติกรปฏิบัติการ สำนักกฎหมาย สป.		

ผู้ไม่มาประชุม

๑. นางสาววันณนา	บุญนาค	ลาประชุม
๒. นายวิเชียร	รัตนะพีระพงศ์	ลาประชุม

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นางสาวสุภารัตน์	ไม่ชอบเขา	นิติกรชำนาญการพิเศษ สำนักกฎหมาย สป.
๒. นายยงยุทธ	ชินประเสริฐ	นิติกรชำนาญการ สำนักกฎหมาย สป.
๓. นายถวิล	โอทอง	นิติกรชำนาญการ สำนักกฎหมาย สป.
๔. นางสาวจิตรลดา	เหลื่องภิรมย์	นิติกรชำนาญการ สำนักกฎหมาย สป.
๕. นายมงคลชัย	คลังทอง	นิติกรปฏิบัติการ สำนักกฎหมาย สป.

ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑. นายสัญญาจิต	พวงนาค	ผู้อำนวยการส่วนวินิจฉัยกำกับดูแล
๒. นายสาจิต	จันทร์ศิริ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
๓. นายกังวาล	บัวจิบ	นิติกรชำนาญการ

๔. นายธงชัย ศรีวัชรชัย นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ผู้แทนเทศบาลตำบลหนองญาติ
๑. นายสุรชัย ยอดมณี
๒. นางประภาภรณ์ ศรีทัน
- เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ
- ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม
- ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

๓.๑ ทหารเกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาเทศบาล

ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ชี้แจงว่า จังหวัดนครพนมได้มีหนังสือถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ขอให้ทราบเกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของนายวีระพงษ์ เรাপ้อมวารี สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งมีข้อเท็จจริงดังนี้

๑. นายวิจักษ์ วงศ์คำจันทร์ ราษฎรจังหวัดนครพนม ได้มีหนังสือร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนมขอให้ตรวจสอบและวินิจฉัยเกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติหรือมีคุณสมบัติต้องห้ามในการเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองญาติของนายวีระพงษ์ เรाप้อมวารี ซึ่งได้บวชเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่นางอุบล เพ็งวัน อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยนายอำเภอเมืองนครพนมได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเรื่องดังกล่าวแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นายวีระพงษ์ เรाप้อมวารี ได้บวชเป็นสามเณรเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่นางอุบล เพ็งวันจริง การกระทำดังกล่าวจึงทำให้นายวีระพงษ์ เรाप้อมวารี พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองญาติ ตามมาตรา ๑๙(๔) ประกอบมาตรา ๑๕ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒

๒. จังหวัดนครพนมพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ นายวีระพงษ์ เรाप้อมวารี สมาชิกสภาเทศบาลตำบลหนองญาติ ได้บวชเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่นางอุบล เพ็งวัน แต่ผู้ทำหน้าที่อุปสมบทไม่ใช่พระอุปัชฌาย์ แต่เป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าคณะตำบลซึ่งเป็นพระอุปัชฌาย์ให้ทำหน้าที่บรรพชาอุปสมบทในครั้งนี้แทน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๓๔ ประกอบมาตรา ๔๕ ได้บัญญัติถึงลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่มีให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งไว้ กล่าวคือ ต้องไม่เป็นภิกษุ ดังนั้น กรณีที่นายวีระพงษ์ เรाप้อมวารี ได้บรรพชาอุปสมบทจากพระภิกษุรูปที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์ตามข้อ ๓๘ แห่งกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ จึงเป็นการบรรพชาอุปสมบทโดยมิชอบตามข้อ ๓๘ แห่งกฎหมายเถรสมาคมฯ ทำให้ไม่มีสถานภาพเป็นภิกษุสามเณรในพระพุทธศาสนา ไม่เป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ (๓) ประกอบมาตรา ๓๔ (๒) พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

๓. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ได้กำหนดให้ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา

เทศบาลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยมาตรา ๑๙(๔) ได้กำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง และเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๙(๔) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุดตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔๕ กำหนดว่า บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กล่าวคือ (๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๓๔(๑)(๒)หรือ(๔) มาตรา ๓๔ ได้กำหนดให้บุคคลที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง กล่าวคือ (๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช กรณีนายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี ได้บวชเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่นางอุบล เพ็งวัน นั้น มิได้รับการบรรพชาอุปสมบทโดยพระอุปัชฌาย์ เป็นการบรรพชาอุปสมบทโดยมิชอบ จึงไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์อันพระภิกษุ สามเณรจะพึงได้ ถือได้ว่านายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี มิได้เป็นภิกษุหรือสามเณรตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๓๔ ยังได้กำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่มีให้ใช้สิทธิเลือกตั้งไว้อีกประการหนึ่งคือ ต้องไม่เป็นนักบวช ดังนั้นหากนายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี มีพฤติการณ์ไปในทางที่จะถือว่าเป็นนักบวชด้วย ก็อาจเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นว่า เพื่อให้การพิจารณาในเรื่องนี้เป็นไปด้วยความรอบคอบ ถูกต้อง และเกิดความเป็นธรรม จึงขอเสนอเรื่องดังกล่าวหาหรือคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยพิจารณาให้ความเห็นอีกชั้นหนึ่ง และนายจรินทร์ จักกะพาก รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เห็นชอบแล้ว

๔. ผู้แทนเทศบาลตำบลหนองญาติได้ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า นายวีระพงษ์ เราป้อมวาปี ได้บวชเพียงสามชั่วโมงก็ลาสิกขา

ข้อกฎหมาย

๑. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

มาตรา ๑๕ วรรคสอง ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล นอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว จะต้องไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นหรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึงห้าปีนับวันรับสมัครเลือกตั้ง

มาตรา ๑๙ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อ

๑) ๒) ๓) ๔) ๕) ๖) ๗) ๘) ๙) ๑๐) ๑๑) ๑๒) ๑๓) ๑๔) ๑๕) ๑๖) ๑๗) ๑๘) ๑๙) ๒๐) ๒๑) ๒๒) ๒๓) ๒๔) ๒๕) ๒๖) ๒๗) ๒๘) ๒๙) ๓๐) ๓๑) ๓๒) ๓๓) ๓๔) ๓๕) ๓๖) ๓๗) ๓๘) ๓๙) ๔๐) ๔๑) ๔๒) ๔๓) ๔๔) ๔๕) ๔๖) ๔๗) ๔๘) ๔๙) ๕๐) ๕๑) ๕๒) ๕๓) ๕๔) ๕๕) ๕๖) ๕๗) ๕๘) ๕๙) ๖๐) ๖๑) ๖๒) ๖๓) ๖๔) ๖๕) ๖๖) ๖๗) ๖๘) ๖๙) ๗๐) ๗๑) ๗๒) ๗๓) ๗๔) ๗๕) ๗๖) ๗๗) ๗๘) ๗๙) ๘๐) ๘๑) ๘๒) ๘๓) ๘๔) ๘๕) ๘๖) ๘๗) ๘๘) ๘๙) ๙๐) ๙๑) ๙๒) ๙๓) ๙๔) ๙๕) ๙๖) ๙๗) ๙๘) ๙๙) ๑๐๐)

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง

๑) ๒) ๓) ๔) ๕) ๖) ๗) ๘) ๙) ๑๐) ๑๑) ๑๒) ๑๓) ๑๔) ๑๕) ๑๖) ๑๗) ๑๘) ๑๙) ๒๐) ๒๑) ๒๒) ๒๓) ๒๔) ๒๕) ๒๖) ๒๗) ๒๘) ๒๙) ๓๐) ๓๑) ๓๒) ๓๓) ๓๔) ๓๕) ๓๖) ๓๗) ๓๘) ๓๙) ๔๐) ๔๑) ๔๒) ๔๓) ๔๔) ๔๕) ๔๖) ๔๗) ๔๘) ๔๙) ๕๐) ๕๑) ๕๒) ๕๓) ๕๔) ๕๕) ๕๖) ๕๗) ๕๘) ๕๙) ๖๐) ๖๑) ๖๒) ๖๓) ๖๔) ๖๕) ๖๖) ๖๗) ๖๘) ๖๙) ๗๐) ๗๑) ๗๒) ๗๓) ๗๔) ๗๕) ๗๖) ๗๗) ๗๘) ๗๙) ๘๐) ๘๑) ๘๒) ๘๓) ๘๔) ๘๕) ๘๖) ๘๗) ๘๘) ๘๙) ๙๐) ๙๑) ๙๒) ๙๓) ๙๔) ๙๕) ๙๖) ๙๗) ๙๘) ๙๙) ๑๐๐)

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

๒. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๓๔ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง
 ๑. ๑

(๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

๑. ๑

มาตรา ๔๕ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
 ๑. ๑

(๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๓๔ (๑) (๒) หรือ (๔)
 ๑. ๑

๓. พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕
 มาตรา ๑๕ ตีร มหาเถรสมาคมมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยดีงาม

(๒) ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร

(๓) ควบคุมและส่งเสริมการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์

(๔) รักษาหลักพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น

เพื่อการนี้ ให้มหาเถรสมาคมมีอำนาจตรากฎหมายมหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับ วางระเบียบออกคำสั่ง มีมติหรือออกประกาศ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัย ใช้บังคับได้ และจะมอบให้พระภิกษุรูปใดหรือคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๙ เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่งก็ได้ มาตรา ๒๒ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้เอกชนดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่แทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๓ การแต่งตั้ง ถอดถอนพระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุอันเกี่ยวกับตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งอื่น ๆ และไวยาวัจกร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายมหาเถรสมาคม

๔. กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระอุปัชฌาย์ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๓๖

ข้อ ๔ ในกฎหมายมหาเถรสมาคมนี้ “พระอุปัชฌาย์” หมายความว่า พระภิกษุผู้ได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่ประธานและรับผิดชอบในการให้บรรพชาอุปสมบทตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายมหาเถรสมาคมนี้

ข้อ ๗ ในเขตปกครองคณะสงฆ์ตำบลหนึ่ง ให้มีพระอุปัชฌาย์เพียงหนึ่งรูป เว้นแต่มีกรณีพิเศษ

ข้อ ๑๒ พระอุปัชฌาย์มีหน้าที่ให้บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรได้เฉพาะตนและเฉพาะภายในเขต ตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๔ แห่งกฎหมายมหาเถรสมาคมนี้

ข้อ ๓๗ พระอุปัชฌาย์รูปใด ถูกระงับหน้าที่พระอุปัชฌาย์ตามข้อ ๒๕ กิตติ ถูกระงับหน้าที่พระอุปัชฌาย์ตามข้อ ๓๓(๒) กิตติ ถูกพักหน้าที่พระอุปัชฌาย์ตามข้อ ๓๔ วรรคสามกิตติ หากฝ่าฝืนให้บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรอีก หรือถูกลงโทษตามความในข้อ ๓๓(๒) แล้วไม่เช็ดหลาบละเมียดซ้ำอีกให้ถือว่าเป็นการละเมียดจริยา พระสังฆาธิการอย่างร้ายแรง ฐานขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาตามความในข้อ ๕๔(๓) แห่งกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๖ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนพระสังฆาธิการ

ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้บังคับบัญชารายงานโดยลำดับ จนถึงผู้มีอำนาจแต่งตั้งพระสังฆาธิการผู้เป็นพระอุปัชฌาย์รูปนั้น เพื่อพิจารณาสั่งถอดถอนจากตำแหน่งหน้าที่พระสังฆาธิการ

ข้อ ๓๘ พระภิกษุรูปใดไม่ได้รับแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์หรือถูกถอดถอนจากความเป็นพระอุปัชฌาย์ตามกฎหมายเถรสมาคมนี้ บังอาจให้บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตร ต้องระวางโทษตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๓๙ บุคคลผู้ได้รับบรรพชาอุปสมบทตามความในข้อ ๓๗ และข้อ ๓๘ ให้ถือว่าบรรพชาอุปสมบทโดยมิชอบ ไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์อันพระภิกษุสามเณรจะพึงได้

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าว โดยรับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและผู้แทนเทศบาลตำบลหนองญาติแล้ว มีความเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ มาตรา ๑๙ (๔) ประกอบมาตรา ๑๕ วรรคสอง กำหนดให้ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อบุคคลดังกล่าวเป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ เนื่องจากบุคคลดังกล่าวไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ ประกอบกับความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีที่ ๑๕๔๔/๒๕๕๖ ได้ให้ความเห็นว่า เจตนารมณ์ของมาตรา ๑๐๐(๑) ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดห้ามมิให้ภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อมิให้บุคคลที่ปล่อยวางวิถีชีวิตของคณาธรรมดาเพื่อเข้าสู่วิถีชีวิตทางศาสนาอย่างเคร่งครัดแตกต่างจากบุคคลทั่วไป มาเกี่ยวข้องในเรื่องในทางการเมือง เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่านายวีระพงษ์เราป้อมวาปี บวชเป็นสามเณรเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่นางอุบล เพ็งวัน ซึ่งเป็นการบวชหน้าไฟเพื่อทดแทนบุญคุณและอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้วายชนม์ เป็นการบวชตามประเพณีอันดีงามของสังคม และปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามคำชี้แจงของผู้แทนเทศบาลตำบลหนองญาติว่านายวีระพงษ์ฯ บวชเป็นสามเณรเพียงสามชั่วโมงแล้วลาสิกขา เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่านายวีระพงษ์ฯ ประสงค์จะบวชหน้าไฟเพื่อทดแทนบุญคุณและอุทิศส่วนกุศลให้แก่นางอุบลฯ เป็นการชั่วคราวเพียงสามชั่วโมง โดยไม่ได้มีเจตนาลอยวางวิถีชีวิตของคณาธรรมดาเพื่อเข้าสู่วิถีชีวิตทางศาสนาอย่างแท้จริง อีกทั้ง ไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาเทศบาล และไม่ปรากฏว่าเกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ประกอบกับนายวีระพงษ์ฯ มิได้รับการบรรพชาอุปสมบทเป็นสามเณรโดยพระอุปัชฌาย์ จึงไม่เป็นบุคคลต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ (๓) ประกอบมาตรา ๓๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ

มติที่ประชุม ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นรับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๓.๒ ข้อหาหรือเกี่ยวกับการเบิกค่าใช้จ่ายในโครงการฝึกอบรมและศึกษาดูงานต่างประเทศ

ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ชี้แจงว่า จังหวัดสมุทรปราการหาหรือกรณี สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๓ ได้ตรวจสอบการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการโครงการทัศนศึกษาดูงานด้านผังเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมประเพณี ณ ประเทศญี่ปุ่น ของเทศบาลเมืองพระประแดง ระหว่างวันที่ ๒๕-๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ โดยมีรายละเอียดดังนี้

สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบการเงินของเทศบาลเมืองพระประแดง สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ กรณีการเบิกค่าใช้จ่ายโครงการทัศนศึกษาดูงานด้านผังเมือง สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมประเพณี ณ ประเทศญี่ปุ่น ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ ในลักษณะการบรรยายพิเศษเกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ ของเทศบาล ก่อนเดินทางไปทัศนศึกษาดูงาน และได้เชิญบุคลากรซึ่งเป็นผู้บริหารหน่วยงานระดับจังหวัดเข้าร่วมเดินทางในการศึกษาดูงานด้วย โดยสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมีข้อสังเกต ดังนี้ (๑) การฝึกอบรมที่

จัดให้มีการบรรยายพิเศษและทัศนศึกษาดูงานในต่างประเทศถือเป็นหลักสูตรที่มีความเป็นมาตรฐานที่จะมุ่งเน้นถึง การสร้างประสิทธิภาพและเพิ่มศักยภาพในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล หรือไม่ และสามารถเบิกค่าใช้จ่ายในการศึกษาดูงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการ ฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ได้หรือไม่ และ (๒) การเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษาดูงานให้แก่ ผู้บริหารหน่วยงานระดับจังหวัดของเทศบาลเมืองพระประแดง ตามโครงการดังกล่าวไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตาม หนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๓๔๔๖ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๘ และ ที่ มท ๐๘๐๙.๓/ ว ๒๙๘๘ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๐

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเห็นว่า (๑) การจัดให้มีการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายต่างๆ ของเทศบาล เป็นภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของเทศบาล หากข้อเท็จจริงมีการบรรยายเกี่ยวกับ เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและแนวโน้มของปัญหาการจัดการสิ่งแวดล้อม แนวทางการจัดกิจกรรม วัฒนธรรมท้องถิ่น และบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ โครงการ ย่อมถือว่าเป็นโครงการหรือหลักสูตรการฝึกอบรมตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ และ (๒) การเบิกค่าใช้จ่ายให้แก่บุคลากรของ จังหวัดซึ่งเข้าร่วมโครงการดังกล่าว หากบุคคลนั้นมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมตามข้อ ๑๑ ของระเบียบ กระทรวงมหาดไทยดังกล่าว และเมื่อกลับมาจากการศึกษาดูงานแล้วได้ร่วมกับเทศบาลพัฒนาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับการไปศึกษาดูงานก็สามารถเบิกค่าใช้จ่ายได้ แต่ทั้งนี้ บุคคลดังกล่าวจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์หรือความ เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ด้วย

สำนักกฎหมาย สป.พิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

(๑) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นฯ ข้อ ๔ กำหนดนิยามคำว่า “การฝึกอบรม” หมายความว่า การอบรม การประชุมทางวิชาการหรือ เชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการหรือเชิงปฏิบัติการ การบรรยายพิเศษ การฝึกศึกษา การดูงาน การฝึกงาน หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีโครงการหรือหลักสูตรและช่วงเวลาจัดที่แน่นอนที่มี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ข้อ ๖ กำหนดว่า หลักสูตรการฝึกอบรมที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัด โดยพิจารณาถึงความเป็นมาตรฐานของหลักสูตร ควรมุ่งเน้นถึงการสร้าง ประสิทธิภาพและการเพิ่มศักยภาพในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ ตลอดจนความคุ้มค่าใน การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และข้อ ๑๑ กำหนดว่า บุคคลที่มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการ ฝึกอบรมตามระเบียบนี้ ได้แก่ (๓) วิทยากร (๕) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังนั้น เมื่อเทศบาลเมืองพระประแดงได้ จัดทำโครงการหรือหลักสูตรในการศึกษาดูงานตามข้อ ๒.๑ และมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลหรือ เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติ จึงถือว่าเป็นการฝึกอบรมตามข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ความเห็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นใน ประเด็นนี้ชอบแล้ว

(๒) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นฯ ข้อ ๑๑ กำหนดว่า บุคคลที่มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมตามระเบียบนี้ ได้แก่ (๑) ประธานในพิธีเปิดปิด การฝึกอบรมและผู้ติดตาม (๒) เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดฝึกอบรม (๓) วิทยากร (๔) แขกผู้มีเกียรติและผู้ติดตาม (๕) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม และ (๖) ผู้สังเกตการณ์ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๙.๓/ว ๒๙๘๘ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง การเดินทางไปราชการเพื่อศึกษาดูงานใน ต่างประเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้ผู้เดินทางไป ศึกษาดูงานในต่างประเทศในแต่ละโครงการควรกำหนดเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งในระดับผู้บริหาร

ในท้องถิ่น และต้องเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการดังกล่าว และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๙.๓/ว ๑๐๖๕ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๑ เรื่อง การควบคุม ดูแลและวางมาตรการเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ ๓ ได้กำชับแนวทางปฏิบัติเพื่อรักษาไว้ซึ่งระบบการควบคุม ดูแลที่ดีตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยผู้มีหน้าที่ควบคุมดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลีกเลี่ยงการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทยอีกทั้งเป็นผู้มีหน้าที่สนับสนุนงานของผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เดินทางไปศึกษาดูงานกับเทศบาลเมืองพระประแดง จึงเป็นการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยทั้งสอง ฉบับดังกล่าวข้างต้น อาจทำให้การเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปศึกษาดูงานในต่างประเทศเป็นไปโดยไม่ถูกต้อง เนื่องจากสำนักกฎหมาย สป. มีความเห็นที่แตกต่างจากความเห็นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาตอบข้อหารือของจังหวัดสมุทรปราการเป็นไปด้วยความรอบคอบ จึงขอเสนอข้อหารือดังกล่าว เพื่อคณะกรรมการพิจารณา ร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาให้ความเห็น และนายจรินทร์ จักกะพาก รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เห็นชอบแล้ว

ข้อกฎหมาย

๑. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๙

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การฝึกอบรม” หมายความว่า การอบรม การประชุมทางวิชาการหรือเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาทางวิชาการหรือเชิงปฏิบัติการ การบรรยายพิเศษ การฝึกศึกษา การดูงาน การฝึกงานหรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีโครงการหรือหลักสูตรและช่วงเวลาจัดที่แน่นอนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยไม่มีการรับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ

“การอบรม” หมายความว่า การให้ความรู้โดยการบรรยายและการตอบปัญหาจากวิทยากร เพียงฝ่ายเดียว

ฯลฯ

“การบรรยายพิเศษ” หมายความว่า การให้ความรู้โดยการบรรยายในเรื่องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควรให้ความรู้พิเศษเพิ่มเติมแก่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น

ฯลฯ

ข้อ ๖ หลัก สูตรการฝึกอบรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาถึงความเป็นมาตรฐานของหลักสูตร ความมุ่งเน้นถึงการสร้างประสิทธิภาพและการเพิ่มศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ แก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ ตลอดจนความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และต้องได้รับอนุมัติจากผู้บริหารท้องถิ่นผู้จัดฝึกอบรม

ข้อ ๗ การจัดฝึกอบรม การเดินทางไปจัดและเข้ารับการฝึกอบรม การเดินทางไปดูงานทั้งในประเทศและหรือต่างประเทศ ตามที่กำหนดในหลักสูตร ต้องได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น โดยให้พิจารณาอนุมัติเฉพาะผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องหรือเป็นประโยชน์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตามจำนวนที่เห็นสมควรและภายในวงเงินงบประมาณที่ได้รับ

ข้อ ๑๑ บุคคลที่มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมตามระเบียบนี้ ได้แก่

- (๑) ประธานในที่ประชุมเปิดปิดการฝึกอบรม และผู้ติดตาม
- (๒) เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดฝึกอบรม
- (๓) วิทยากร
- (๔) แยกผู้มีเกียรติ และผู้ติดตาม
- (๕) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- (๖) ผู้สังเกตการณ์

๒. ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๗ สิทธิที่จะได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติให้เดินทางไปราชการ หรือวันที่ออกจากราชการแล้วแต่กรณี โดยให้ผู้ที่มิอำนาจพิจารณาอนุมัติการเดินทางไปราชการ ดังนี้

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อนุมัติการเดินทางไปราชการของผู้บริหารท้องถิ่นและประธานสภาท้องถิ่น

การขออนุมัติเดินทางไปราชการต่างประเทศ ต้องขออนุมัติล่วงหน้าก่อนเดินทางไปราชการไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และผู้ว่าราชการจังหวัดต้องพิจารณาให้เสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหากพิจารณาไม่อนุมัติให้แจ้งเหตุผลการไม่อนุมัติด้วย และผู้บริหารท้องถิ่นหรือประธานสภาท้องถิ่นสามารถอุทธรณ์คำสั่งได้ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

กรณีที่กระทรวงมหาดไทย หรือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แจ้งให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือประธานสภาท้องถิ่นเดินทางไปราชการ ประชุม อบรมหรือสัมมนา ให้ถือว่าได้รับอนุมัติให้เดินทางไปราชการแล้วโดยไม่ต้องขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัดอีกเพียงแต่แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

กรณีผู้บริหารท้องถิ่นหรือประธานสภาท้องถิ่นมีภารกิจที่ต้องปฏิบัติเป็นการต่อเนื่องหรือเป็นการปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับงานสังคม ประเพณี วัฒนธรรม นอกเขตจังหวัด ภายใน ๑ วันทำการให้สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน

(๒) ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้อนุมัติการเดินทางไปราชการของรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกเทศมนตรี รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการนายกเทศมนตรี เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น รวมถึงลูกจ้าง พนักงานจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๓) ประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้อนุมัติการเดินทางไปราชการของสมาชิกสภาท้องถิ่น โดยต้องมีคำรับรองจากผู้บริหารท้องถิ่นว่ามีงบประมาณเพียงพอที่จะเบิกจ่ายได้

๓. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๘.๒/ว ๓๔๕๖ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๘ เรื่อง การเดินทางไปราชการต่างประเทศและการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปว่า การตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อการเดินทางไปราชการต่างประเทศและการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้ใช้สำหรับผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ รองนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และประธานสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการส่วนท้องถิ่น พนักงานส่วนท้องถิ่น รวมทั้งลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๙.๓/ว ๒๙๘๘ ลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๐ เรื่อง การเดินทางไปราชการเพื่อศึกษาดูงานในต่างประเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปว่า ผู้ที่จะเดินทางไปศึกษาดูงานในต่างประเทศในแต่ละโครงการควรกำหนดเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งในระดับผู้บริหารในท้องถิ่น และต้องเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับโครงการ มีจำนวนคนที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

๕. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๙.๓/ว ๑๐๖๕ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๑ เรื่อง การควบคุม ดูแลและวางมาตรการเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๓ ได้กำชับแนวทางปฏิบัติเพื่อรักษาไว้ซึ่งระบบการควบคุม ดูแลที่ดีตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ข้าราชการกระทรวงมหาดไทยผู้มีหน้าที่ควบคุมดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ได้พิจารณาข้อหารื้อดั่งกล่าว โดยรับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้ว มีความเห็นว่า กรณีนี้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ทักท้วงการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการโครงการทัศนศึกษาดูงานด้านผังเมือง สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมประเพณี ณ ประเทศญี่ปุ่น ของเทศบาลเมืองพระประแดง ระหว่างวันที่ ๒๕-๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ เคยให้ความเห็น เรื่อง การรื้อการเบิกค่าใช้จ่ายในโครงการฝึกอบรมและศึกษาดูงานต่างประเทศของบุคคลภายนอก ไว้ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยเห็นว่า “ตามนิยามคำว่า “วิทยากร” ในข้อ ๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๔ หมายความว่าผู้บรรยายผู้อภิปรายหรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งทำหน้าที่ให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรและให้รวมถึงผู้ดำเนินการสัมมนา เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้ที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรคือบุคคลที่ให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรสำหรับกรณีการศึกษาดูงานในต่างประเทศในฐานะวิทยากร ผู้นั้นจะต้องเป็นผู้ให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เช่นเดียวกันโดยวิทยากรจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ ด้วย หรือวิทยากรที่ได้ไปศึกษาดูงานต่างประเทศดังกล่าวแล้ว เมื่อกลับมาได้ร่วมกับเทศบาลมาพัฒนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการไปศึกษาดูงานตามโครงการจัดฝึกอบรมและศึกษาดูงานต่างประเทศดังกล่าวนี้ด้วย” ดังนั้น หากเทศบาลเมือง พระประแดงไม่เห็นด้วยกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินก็ต้องชี้แจงสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินว่าบุคลากรดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการไปศึกษาดูงานอย่างไร เมื่อกลับมาจะมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้ความรู้จากการศึกษาดูงานมาพัฒนาท้องถิ่นอย่างไร

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ในขณะนี้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินได้ทักท้วงเกี่ยวกับการเบิกค่าใช้จ่ายในการศึกษาดูงานในต่างประเทศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นจำนวนมาก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรตรวจสอบระเบียบและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง และปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมและศึกษาดูงานต่างประเทศ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดทำโครงการและเบิกจ่ายการไปศึกษาดูงานต่างประเทศให้ชัดเจนว่า บุคคลใดสามารถไปศึกษาดูงานต่างประเทศได้ หรือกรณีวิทยากรต้องมีความรู้ ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญในเรื่องใด หรือผู้ที่ไปศึกษาดูงานต่างประเทศ เมื่อกลับมาต้องมีส่วนร่วมในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานมาพัฒนาท้องถิ่นอย่างไรบ้าง เป็นต้น

มติที่ประชุม ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นรับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณา
ร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ
- ไม่มี

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๓๐ น.

(นางสาวชัชฎาภรณ์ กอผจญ)
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นายคณิต คงช่วย)
กรรมการและเลขานุการฯ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม